

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
PRAKTIKOS APŽVALGA
2023 M. SPALIO 1 D.–2023 M. SPALIO 31 D.

APŽVALGĄ PARENGĖ LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
TEISMŲ PRAKTIKOS DEPARTAMENTAS

TURINYS

I. ADMINISTRACINĖS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SRITYJE.....	4
4. NORMINIŲ ADMINISTRACINIŲ AKTŲ TEISĖTUMO PATIKRA.....	4
<i>Dėl nevalstybinių mokyklų teisės gauti savivaldybės mokymo lėšų dalį formalųjį švietimą papildančio ugdymo programoms finansuoti.....</i>	<i>4</i>
6. SVEIKATOS APSAUGA	4
<i>Dėl gydymo įstaigos iš paciento neteisėtai paimtos priemonos grąžinimo aiškiai neinformavus, už ką jis, turėdamas teisę gauti nemokamas medicinos paslaugas, papildomai sumokėjo.....</i>	<i>4</i>
7. SOCIALINĖ APSAUGA	5
<i>Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teisės nutraukti pensijų kaupimo bendrovės ir pensijų kaupimo dalyvio sudarytą pensijų kaupimo sutartį.....</i>	<i>5</i>
8. UŽSIENIEČIŲ TEISINĖ PADĖTIS	6
<i>Dėl kompetentingų institucijų pareigos įrodyti, kad duomenys, kuriuos užsienietis pateikė, norėdamas gauti leidimą gyventi, neatitiko tikrovės</i>	<i>6</i>
12. MOKESČIAI, ĮMOKOS IR KITI PRIVALOMIEJI MOKĖJIMAI.....	7
<i>Dėl iki 2019 m. gruodžio 31 d. susidariusio mokesčio skirtumo (permokos), kurio dalis buvo panaudota iki šios datos kitoms mokesstinėms prievolėms įvykdyti (įskaityti), likučio grąžinimo (įskaitymo), kai mokesčio mokėtojo prašymas pateiktas 2020 m. sausio 1 d. ar vėliau</i>	<i>7</i>
20. CIVILINĖ ATSAKOMYBĖ UŽ ŽALĄ, ATsirADUSIĄ DĖL VALDŽIOS INSTITUCIJŲ NETEISĖTŲ VEIKSMŲ	8
<i>Dėl želdinių priežiūros kapinėse</i>	<i>8</i>
<i>Dėl nuteistojo perkėlimo į lengvąją grupę sąlygos – kai jo nusikalstamo elgesio rizika yra žema arba vidutinė ir nustatyta pažanga mažinant nusikalstamo elgesio riziką – aiškinimo.....</i>	<i>9</i>
21. VALSTYBĖS TARNAUTOJO STATUSO ĮGIJIMAS, PASIKEITIMAS, PRARADIMAS IR ATSAKOMYBĖ.....	10
<i>Dėl Vidaus tarnybos statuto 72 straipsnio 1 dalies 12 punkto netaikymo įstaigos reorganizacijos atveju, kai nėra naikinama pareiškėjo pareigybė.....</i>	<i>10</i>
29. NACIONALINIŲ, EUROPOS SĄJUNGOS IR UŽSIENIO INSTITUCIJŲ FINANSINĖ PARAMA	10
<i>Dėl Konstitucijoje garantuojamos teisės laisvai vienytis į asociacijas įgyvendinimo, vykdant administracinę sutartį.....</i>	<i>10</i>
<i>Dėl pareiškėjo pareigos, praėjus pirmajam karantinui, atsakingai įvertinti situaciją ir kontroliuoti projekto vykdymą taip, kad būtų išvengta neefektyvaus skirtų lėšų panaudojimo</i>	<i>11</i>
<i>Dėl dviejų vienu metu galiojančių paramą administruojančios institucijos sprendimų.....</i>	<i>12</i>
32. VIEŠIEJI PIRKIMAI.....	12
<i>Dėl pažeidimo pagal Reglamentą Nr. 1303/2013 sudėties.....</i>	<i>12</i>
<i>Dėl įgyvendinančios institucijos ir kitų valstybės institucijų veiksmų, taip pat nacionalinio teisinio reguliavimo neteisingo (netikslaus) praktinio taikymo įtakos, sprendžiant dėl taikytinos finansinės korekcijos dydžio.....</i>	<i>12</i>
41. KITI GINČAI VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SRITYJE	14
<i>Dėl išsamaus atsakymo oro transporto keleivių teisių klausimu</i>	<i>14</i>
II. ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENA	15
43. TEISĖ KREIPTIS Į TEISMĄ IR JOS REALIZAVIMAS	15
<i>Dėl piktnaudžiavimo teisminės gynybos teise, kaip pagrindo apmokestinti žyminiu mokesčiu</i>	<i>15</i>
<i>Dėl savivaldybės administracijos rašto, kuriuo pareiškėjai suteikiama informacija, apskundimo</i>	<i>16</i>

<i>Dėl galimybės skųsti atrankos kriterijus valstybės tarnautojams, kurių pareigybės dėl reorganizacijos yra naikinamos</i>	17
<i>Dėl termino skundai paduoti skaičiavimo pradžios, kai skundžiamas sprendimas dėl pilietybės netekimo</i>	18

Šioje apžvalgoje vartojamos **santrumpos**:

ABTĮ	Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymas
BVK	Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksas
DK	Lietuvos Respublikos darbo kodeksas
ES	Europos Sąjunga
LVAT	Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas
MB	mažoji bendrija
PVM	pridėtinės vertės mokestis
UAB	uždaroji akcinė bendrovė
UTPĮ	Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl užsieniečių teisinės padėties“
VAĮ	Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas
VŠĮ	viešoji įstaiga

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios LVAT procesinių sprendimų santraukos, kurios LVAT nesaisto. Šis dokumentas yra skirtas tik informuoti. Oficialius nutarčių bei sprendimų tekstus galite rasti pasinaudoję interaktyviomis nuorodomis. Informacija dėstoma remiantis Teisėjų tarybos 2016 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. 13P-102-(7.1.2) patvirtintu Teismų procesinių sprendimų administracinėse bylose kategorijų klasifikatoriumi (nuo 2019 m. vasario 1 d. galiojanti redakcija).

I. Administracinės bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo administravimo srityje

4. Norminių administracinių aktų teisėtumo patikra

4.2. Teritorinių ar savivaldybių administravimo subjektų norminių administracinių aktų teisėtumas

Dėl nevalstybinių mokyklų teisės gauti savivaldybės mokymo lėšų dalį formalųjį švietimą papildančio ugdymo programoms finansuoti

Byloje pagal Vilniaus apygardos administracinio teismo prašymą vertintas Vilniaus miesto savivaldybės tarybos (toliau – Taryba) 2021 m. kovo 10 d. sprendimu Nr. 1-889 patvirtinto Vilniaus miesto savivaldybės mokymo lėšų paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 8 punkto (iki 2021 m. gruodžio 15 d. galiojusi redakcija) teisėtumas ta apimtimi, kuria jame nustatytas reguliavimas nenustatė galimybės gauti lėšas nevalstybinėms mokykloms.

Pirmosios instancijos teismas pripažino, kad Aprašo 8 punktas ginčyta apimtimi prieštaravo Švietimo įstatymo 67 straipsnio 2 daliai ir Vyriausybės 2018 m. liepos 11 d. nutarimu Nr. 679 patvirtinto Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašo (toliau – Mokymo lėšų aprašas) 12, 12.4 ir 13 punktam.

Pritardama pirmosios instancijos teismo išvadoms, LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, jog Švietimo įstatymo 67 straipsnio 2 dalies bei Mokymo lėšų aprašo 12, 12.4 ir 13 punktuose įtvirtintas teisinis reguliavimas nustato savivaldybių pareigą skirti lėšas tiek savivaldybių, tiek nevalstybinėms mokykloms formalųjį švietimą papildančio ugdymo programoms finansuoti. Todėl ginčo Aprašo 8 punkte įtvirtintas teisinis reguliavimas (iki 2021 m. gruodžio 15 d. galiojusi redakcija) ta apimtimi, kuria nenustatyta galimybė gauti lėšas nevalstybinėms mokykloms, neatitiko minėtose Švietimo įstatymo ir Mokymo lėšų aprašo nuostatose įtvirtinto teisinio reguliavimo.

LVAT atmetė Tarybos apeliacinį skundą.

2023 m. spalio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1050-415/2023

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-02968-2021-3

Procesinio sprendimo kategorija 4.2

[Prieiga internete](#)

6. Sveikatos apsauga

6.1. Asmens sveikatos draudimas ir priežiūra

6.1.2. Valstybės laiduojamų (nemokamų) asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimas

Dėl gydymo įstaigos iš paciento neteisėtai paimitos priemokos grąžinimo aiškiai neinformavus, už ką jis, turėdamas teisę gauti nemokamas medicinos paslaugas, papildomai sumokėjo

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas ginčas dėl Panevėžio teritorinės ligonių kasos (toliau – Panevėžio TLK) sprendimo „Dėl V. P. skundo“ (toliau – Sprendimas), kuriuo patenkintas paciento skundas ir VšĮ Respublikinė Panevėžio ligoninė (toliau – Ligoninė) įpareigota atlyginti jam 520 Eur dėl sumokėtos priemokos patirtas išlaidas, teisėtumo ir pagrįstumo.

Pirmosios instancijos teismas Ligoninės skundą atmetė, nustatęs, kad Panevėžio TLK pagrįstai Sprendime padarė išvadas, jog pacientas, pasirašydamas sutikimus, nedavė sutikimo sumokėti už pagrindinei ligai diagnozuoti ir gydyti būtinas paslaugas, o Ligoninė, pasirašytinai neinformavusi paciento apie skirtumus tarp šios sveikatos priežiūros įstaigos teikiamos brangiau kainuojančios paslaugos ir privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) biudžeto lėšomis kompensuojamos paslaugos bei negavusi paciento sutikimo sumokėti už pagrindinei ligai diagnozuoti ir gydyti būtinas paslaugas, pažeidė Sveikatos apsaugos ministerijos 1999 m. liepos 30 d. įsakymu Nr. 357 patvirtintos Mokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo ir apmokėjimo tvarkos (toliau – Tvarka) 9.4 punktą.

LVAT teisėjų kolegija konstatavo, kad, priešingai nei tvirtina pareiškėjas, paciento pasirašytame sutikime nėra detalizuoti brangiau kainuojančių paslaugų ir PSDF biudžeto lėšomis apmokamų sveikatos priežiūros paslaugų kainų, kiekio, pranašumo skirtumai. Minėtame sutikime tik bendrai nurodoma, nuo ko priklauso „pagerintos slaugos“ dydis, tačiau nėra aišku, kokias konkrečiai brangiau kainuojančias paslaugas iš nurodytų

Šiuo konkrečiu atveju gauna pacientas pasirinkdamas ir mokėdamas 520 Eur sumą. Teisėjų kolegija, įvertinusi sutikimo turinį, sprendė, kad jis yra neinformatyvus ir abstraktaus pobūdžio, nes iš jo visiškai neaišku, kokią konkrečiai sumą pacientas sumokėjo už paslaugos pagerinimą. Šiuo atveju pacientas nebuvo aiškiai ir suprantamai informuotas, už ką jis, turėdamas teisę gauti nemokamas medicinos paslaugas, papildomai sumokėjo. Atsižvelgdama į tai, teisėjų kolegija padarė išvadą, kad Ligoninė pažeidė Tvarkos 9.4 punkto nuostatas, tinkamai neinformuodama paciento apie teikiamas asmens sveikatos priežiūros paslaugas.

LVAT teisėjų kolegija pabrėžė, kad ties Tvarkos 7.5 punkte, tiek 9.4 punkte įtvirtinta imperatyvi taisyklė, jog prie brangiau kainuojančių asmens sveikatos priežiūros paslaugų negali būti priskiriamos paslaugos, kurioms pacientui nesuteikiama pasirinkimo alternatyva (negalima pasirinkti tarp nemokamos ir brangiau kainuojančios paslaugos).

Pareiškėjo apeliacinis skundas atmetas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2023 m. spalio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1083-463/2023

Teismo proceso Nr. 3-65-3-00042-2022-9

Procesinio sprendimo kategorijos: 6.1.2; 6.5

[Prieiga internete](#)

7. Socialinė apsauga

7.4. Pensijų kaupimo sistema

Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teisės nutraukti pensijų kaupimo bendrovės ir pensijų kaupimo dalyvio sudarytą pensijų kaupimo sutartį

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas ginčas dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Fondo valdyba) sprendimo „Dėl dalyvavimo pensijų kaupime nutraukimo“ (toliau – Sprendimas) teisėtumo ir pagrįstumo bei įpareigojimo nutraukti II pakopos pensijų kaupimo sutartį ir grąžinti įmokas.

Pareiškėja, jos su Pensijų kaupimo bendrove sudarytos pensijų kaupimo sutarties pagrindu dalyvaujanti pensijų kaupime, su 2021 m. rugsėjo 14 d. skundu kreipėsi į Fondo valdybą, prašydama nutraukti sutartį ir grąžinti sumokėtas lėšas; prašymas buvo motyvuojamas tuo, kad ji nebuvo tinkamai informuota bei dėjo visas pastangas tam, kad sutartis būtų nutraukta laiku. Atsakovas Sprendime nurodė, kad jam nesuteikta teisė nutraukti pensijų kaupimo bendrovės ir pensijų kaupimo dalyvio sudarytą pensijų kaupimo sutartį.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjos skundą atmetė, nurodęs, jog pagal Pensijų kaupimo įstatymo pakeitimo įstatymo 2 straipsnio 4 dalies nuostatas pareiškėja nuo 2019 m. sausio 1 d. iki 2019 m. liepos 1 d. turėjo teisę kreiptis į Pensijų kaupimo bendrovę ir nutraukti dalyvavimą pensijų kaupime arba sustabdyti pensijų įmokų pervedimą. Teismas pabrėžė, kad sąžiningumo, rūpestingumo ir atidumo imperatyvai siejami su aktyviais veiksmais, tačiau pareiškėjos pasyvumas ir procesinis neveikimas šio reikalavimo neatitinka. Jokių kitų objektyvių priežasčių, aplinkybių ar įrodymų, kurie sukliudė pareiškėjai laiku ir tinkamai paduoti prašymą pensijų kaupimo bendrovei, teismas nenustatė.

LVAT teisėjų kolegija vertino, kad šiuo atveju svarbu, dėl kokio sprendimo priėmimo pareiškėja kreipėsi į Fondo valdybą (nutraukti jos su pensijų kaupimo bendrove sudarytą pensijų kaupimo sutartį ir grąžinti sumokėtas lėšas), kuri yra viešojo administravimo subjektas, ir ar pastaroji, atsižvelgiant į ginčijamo Sprendimo pagrindimą, iš tiesų neturi įgaliojimų tenkinti tokį prašymą. Kadangi nei Pensijų kaupimo įstatyme, nei Fondo valdybos veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose teisė Fondo valdybai nutraukti pensijų kaupimo sutartį, kurios šalys yra dalyvis ir pensijų kaupimo bendrovė, nėra suteikta, pirmosios instancijos teismo išvada dėl pagrindų naikinti ginčijamą Fondo valdybos Sprendimą nebuvimo vertinta kaip pagrįsta.

Kartu teisėjų kolegija pažymėjo, kad abejonių, jog toks teisinis reguliavimas, pagal kurį Fondo valdybai nėra suteikta teisė nutraukti pensijų kaupimo sutartį, kurios šalys yra dalyvis ir pensijų kaupimo bendrovė, prieštarautų aukštesnės galios teisės aktams, nėra. Nors Lietuvos Respublikos Konstituciniame Teisme yra priimtas Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės prašymas ištirti, ar Konstitucijos 23 straipsniui, konstituciniam proporcingumo principui neprieštarauja Pensijų kaupimo įstatymo 4 straipsnio 8 dalis tiek, kiek joje kaip vienas iš pensijų kaupimo pabaigos būdų nenumatytas pensijų kaupimo nutraukimas, ir 5 straipsnis tiek, kiek jame nenustatyta pensijų fondo dalyvio teisė nutraukti dalyvavimą pensijų kaupime, teisėjų kolegija vertino, kad

pagrindo manyti, jog sprendimas minėtoje konstitucinės justicijos byloje yra reikšmingas šiam ginčui, t. y. dėl teisės Fondo valdybai nutraukti pensijų kaupimo sutartį, nėra¹.

Pareiškėjos apeliacinis skundas atmestas, pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2023 m. spalio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1690-624/2023

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-03470-2021-2

Procesinio sprendimo kategorija 7.4

[Prieiga internete](#)

8. Užsieniečių teisinė padėtis

8.3. Trečiųjų šalių piliečių ir jų šeimos narių teisė apsigyventi Lietuvoje

8.3.1. Trečiųjų šalių piliečių ir jų šeimos narių teisė laikinai gyventi Lietuvoje

Dėl kompetentingų institucijų pareigos įrodyti, kad duomenys, kuriuos užsienietis pateikė, norėdamas gauti leidimą gyventi, neatitiko tikrovės

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas ginčas dėl Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Departamentas, atsakovas) sprendimo, kuriuo panaikintas pareiškėjui išduotas leidimas laikinai gyventi Lietuvoje (toliau – Sprendimas), teisėtumo bei pagrįstumo. Leidimas išduotas tuo pagrindu, kad pareiškėjas ketino dirbti UAB „Šiltnamių fabrikas“, t. y. UTPĮ 40 straipsnio 1 dalies 4 punkte ir 44 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatytu pagrindu. Vėliau atsakovas nustatė, kad pareiškėjui buvo mokamas ne tik mažesnis atlyginimas, nei UAB „Šiltnamių fabrikas“ įsipareigojo mokėti tarpininkavimo rašte, bet pareiškėjo atlyginimas buvo mažesnis, nei Vyriausybės nustatyta minimali mėnesinė alga. Departamentui nebuvo pateikti duomenys, kad pareiškėjas dirbs ne visą darbo laiką ar jam bus mokamas kitas atlyginimas, nei nurodytas tarpininkavimo rašte. Be to, pareiškėjas tapo MB „Vilnios sportas“ direktoriumi. Pasak atsakovo, ši aplinkybė patvirtino Sprendimo išvadą, kad pagrindinis pareiškėjo tikslas Lietuvoje nebuvo dirbti UAB „Šiltnamių fabrikas“.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą, konstatavęs, kad Sprendimas buvo pagrįstas objektyviais Departamento tuo metu turėtais duomenimis ir teisės aktų normomis, taikomos priemonės buvo motyvuotos, Sprendime faktinės aplinkybės buvo aptartos pakankamai aiškiai ir detalai, nustatytos ne pavienės aplinkybės, o juridinių faktų visetas, jos susietos su taikomomis teisės normomis, todėl Sprendimas atitiko tiek VAJ, tiek teismų praktikos suformuluotus reikalavimus.

LVAT pastebėjo, kad Sprendimas pagal UTPĮ 35 straipsnio 1 dalies 2 punktą grįstas aplinkybe dėl užsieniečiui mokėto mažesnio darbo užmokesčio, nei įsipareigota mokėti prieš pradėdant dirbti UAB „Šiltnamių fabrikas“, t. y. grįstas aplinkybe, kad duomenys, kuriuos pareiškėjas pateikė norėdamas gauti leidimą gyventi, neatitiko tikrovės. Šiuo aspektu LVAT nurodė, kad įrodinėjimo naštos pasiskirstymo prasme atsakovas, visų pirma, turėjo pareigą, prieš priimdamas Sprendimą aptariamu pagrindu, surinkti faktinius duomenis, bylojančius, jog prieš siekiant gauti leidimą gyventi Lietuvoje pareiškėjas pateikė duomenis, kurie aiškiai neatitiko tikrovės, tik pastarasis neatitikimas paaiškėjo vėliau. Atsakovas turėjo pateikti įrodymus, kad šiuo atveju jau teikiant duomenis apie numatomą mokėti mėnesinį darbo užmokestį buvo pakankamai akivaizdu, jog toks tarpininkavimo rašte numatytas mokėti darbo užmokestis realiai negalės būti mokamas ir iš esmės yra (buvo) siekiama suklaidinti valstybės institucijas, siekiant apgaule gauti leidimą gyventi. Tiriamu atveju apsiribota Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenų patikrinimu pareiškėjui jau dirbant UAB „Šiltnamių fabrikas“. Tačiau vien ši faktinė aplinkybė, LVAT vertinimu, nėra pakankama padaryti išvadą, kad egzistavo situacija, apibrėžta UTPĮ 35 straipsnio 1 dalies 2 punkte (duomenys, kuriuos pateikė užsienietis, norėdamas gauti leidimą gyventi, neatitiko tikrovės). Į administracinę bylą nebuvo pateikti bei Sprendime neatsispindi duomenys apie tai, kad prieš atvykstant į Lietuvos Respubliką buvo teikiama informacija, neatitinkanti realios situacijos, todėl Sprendimas nurodomu pagrindu negalėjo būti pripažintas pagrįstu bei teisėtu.

Atsižvelgdamas į tai, kad leidimas laikinai gyventi pareiškėjui buvo išduotas, be kita ko, UTPĮ 44 straipsnio 1 dalies 3 punkto pagrindu, LVAT nurodė šioje normoje įtvirtintas leidimo laikinai gyventi išdavimo sąlygas. LVAT

¹ Konstitucinės justicijos byloje sprendžiamas klausimas būtent dėl asmens, o ne Fondo teisės nutraukti dalyvavimą pensijų kaupime.

laikėsi požiūrio, kad siekiant priimti Sprendimą UTPJ 35 straipsnio 1 dalies 14 punkto pagrindu (išduoti ar pakeisti leidimą gyventi užsieniečiui atsisakoma, jeigu jis neatitinka sąlygų, kurios nustatytos leidimui gyventi gauti konkrečiu UTPJ nustatytu pagrindu) buvo būtina konstatuoti, jog užsienietis neatitinka bent vienos iš sąlygų, įstatymų leidėjo įtvirtintų UTPJ 44 straipsnio 1 dalies 3 punkte. LVAT nenustatė, kad pareiškėjas neatitiko bent vienos pastarojoje normoje įtvirtintų sąlygų. Užsieniečiui mokėtas mažesnis darbo užmokestis, nei buvo nurodyta tarpininkavimo rašte, nepatenka į UTPJ 44 straipsnio 1 dalies 3 punkto reguliavimo sritį, todėl LVAT sprendė, kad ir šis Sprendimo priėmimo pagrindas negalėjo būti pripažintas pagrįstu bei teisėtu. Nei atsakovas, nei pirmosios instancijos teismas neįvardijo, kokios(-ių) sąlygos(-ų), įtvirtintos(-ų) UTPJ 44 straipsnio 1 dalies 3 punkte, neatitiko pareiškėjas.

Apeliacinis skundas patenkintas, pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir priimtas naujas sprendimas. Departamento sprendimas panaikintas.

2023 m. spalio 18 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-2288-556/2023

Teismo proceso Nr. 3-61-3-06626-2023-0

Procesinio sprendimo kategorija 8.3.1

[Prieiga internete](#)

12. Mokesčiai, įmokos ir kiti privalomieji mokėjimai

12.4. Mokesčio permokos (skirtumo) grąžinimas (įskaitymas)

Dėl iki 2019 m. gruodžio 31 d. susidariusio mokesčio skirtumo (permokos), kurio dalis buvo panaudota iki šios datos kitoms mokestinėms prievolėms įvykdyti (įskaityti), likučio grąžinimo (įskaitymo), kai mokesčio mokėtojo prašymas pateiktas 2020 m. sausio 1 d. ar vėliau

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas mokestinis ginčas kilo dėl mokesčių administratoriaus atsisakymo tenkinti pareiškėjo (mokesčio mokėtojo) 2020 m. lapkričio 18 d. ir 2020 m. gruodžio 17 d. prašymus grąžinti 2016 metais susidariusį PVM skirtumą.

Tokį sprendimą viešojo administravimo subjektas iš esmės grindė aplinkybe, kad prašymai buvo pateikti jau suėjus mokesčio permokos (skirtumo) grąžinimo (įskaitymo) senaties terminui, nustatytam jų (prašymų) pateikimo metu galiojusioje Mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 87 straipsnio 13 dalyje, pagal kurią mokesčio permoka (skirtumas) grąžinama už ne ilgesnį kaip einamuosius ir trejus praėjusius kalendorinius metus, skaičiuojamus atgal nuo prašymų pateikimo dienos. Tuo tarpu pareiškėjas laikėsi pozicijos, kad turėjo būti taikomas PVM skirtumo susidarymo metu ir iki 2019 m. gruodžio 31 d. galiojęs senaties terminas – einamieji ir penkeri praėję kalendoriniai metai.

Šiuo klausimu LVAT išplėstinė teisėjų kolegija, įvertinusi formuojamą administracinių teismų praktiką, nurodė, kad tokiu, kaip nagrinėtas, atveju sprendžiant dėl pareiškėjo prašymo grąžinti (įskaityti) ginčo skirtumus, turėjo būti taikoma MAĮ 87 straipsnio 13 dalis, skaitoma kartu su nuo 2020 m. sausio 1 d. galiojusia MAĮ 68 straipsnio 1 dalimi, pagal kurią skirtumas (permoka) galėjo būti grąžintas už einamuosius ir trejus praėjusius kalendorinius metus, skaičiuojamus nuo prašymo pateikimo dienos. LVAT taip pat atmetė pareiškėjo argumentus dėl Pakeitimo įstatymo² nuostatų taikymo, nurodęs, kad šio įstatymo 10 straipsnio 6 dalies pirmas ir antras sakiniai nėra taikomi sprendžiant klausimus dėl mokesčio permokos (skirtumo) grąžinimo (įskaitymo).

Papildomai LVAT išplėstinė teisėjų kolegija paminėjo, kad atveju, kai prašymas grąžinti (įskaityti) PVM skirtumą (permoką) pateikiamas arba atliekami kiti MAĮ 87 straipsnio 13 dalyje nurodyti veiksmai iki 2019 m. gruodžio 31 d. (imtinai), nuo 2020 m. sausio 1 d. įsigalioję nauji aptariamai naikinamieji terminai nėra taikomi,

² Mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 2, 38, 68, 87, 100, 132, 139, 140 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 40(1) straipsniu įstatymo 10 straipsnio 6 dalis – „Šio įstatymo 4 straipsnyje išdėstyto [MAĮ] 68 straipsnio nuostatos netaikomos tais atvejais, kai mokesčių mokėtojų mokestinės prievolės iki šio įstatymo 4 straipsnio įsigaliojimo jau buvo apskaičiuotos ir (ar) perskaičiuotos pagal iki šio įstatymo 4 straipsnio įsigaliojimo galiojusius mokesčių apskaičiavimo ir perskaičiavimo senaties terminus. Jeigu šio įstatymo 4 straipsnio įsigaliojimo metu mokesčių apskaičiavimo ir (ar) perskaičiavimo procedūros buvo pradėtos, tačiau nebaigtos, joms yra taikomi iki šio įstatymo 4 straipsnio įsigaliojimo galioję mokesčių apskaičiavimo ir perskaičiavimo terminai. Iki šio įstatymo 4 straipsnio įsigaliojimo pasibaigę senaties terminai neatnaujinami, jei tai nebuvo numatyta pagal iki šio įstatymo 4 straipsnio įsigaliojimo galiojusio Mokesčių administravimo įstatymo nuostatas.“

nepriklausomai nuo to, kad atitinkamos mokesčių administravimo procedūros yra atliekamos ir (ar) mokesčio administratoriaus sprendimas yra priimamas po 2020 m. sausio 1 d.

Pastaruoju aspektu pareiškėjas teigė, jog jis atliko MAJ 87 straipsnio 13 dalies antrame sakinyje nurodytus veiksmus – „jei iki prašymo pateikimo mokesčių mokėtojas atlieka veiksmą, liudijantį tai, kad jis žino apie mokesčio permokos buvimą ir siekia ją susigrąžinti (įskaityti), minėtas terminas skaičiuojamas nuo to veiksmo atlikimo dienos“. Konkrečiai jis be kita ko, akcentavo, kad dalį 2016 metais susidariusio skirtumo 2019 metais panaudojo Avansinio pelno mokesčio prievolėms įvykdyti.

Tačiau LVAT išplėstinė teisėjų kolegija nurodė, kad vien aplinkybė, jog mokesčio mokėtojas pateikia prašymą dalį jo turimos mokesčio permokos (skirtumo) įskaityti kitoms mokesčinėms prievolėms padengti, savaime negali būti vertinama kaip veiksmas, liudijantis jo siekį susigrąžinti (įskaityti) visą šią permoką (skirtumą) (likusią permokos (skirtumo) dalį). Aiškinimas, kad vien dalies permokos (skirtumo) įskaitymas savaime nutraukia aptariamą MAJ nustatytą terminą visai likusiai permokai (skirtumui) susigrąžinti (įskaityti), lemtų situaciją, kad mokesčio mokėtojo galimybė (teisė) susigrąžinti (įskaityti) mokesčio permoką (skirtumą) apskritai nebūtų ribojama jokių terminu. Toks aiškinimas pažeistų teisinio saugumo principą, pagal kurį mokesčių teisės srityje turi būti nustatyti protingi (senaties, naikinamieji) teisių įgyvendinimo terminai.

Byloje pateikta atskiroji nuomonė.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2023 m. spalio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1680-968/2023

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-00873-2021-6

Procesinio sprendimo kategorija 12.4

[Prieiga internete](#)

20. Civilinė atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų

20.2. Civilinės atsakomybės sąlygos

20.2.3. Žala

20.2.3.1. Turtinė žala

Dėl želdinių priežiūros kapinėse

Nagrinėtu atveju ginčas kilo dėl turtinės ir neturtinės žalos atlyginimo priteisimo iš Vilniaus miesto savivaldybės administracijos (toliau – Administracija), kurią pareiškėjai teigė patyrę kapinėse ant pareiškėjų tėvų kapavietės nuvirtus medžiai.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjų skundą atmetė, kadangi laikė nepagrįstais pareiškėjų teiginius, jog Administracija netinkamai sprendė klausimą dėl ginčo medžio (želdinio) kirtimo ar kitokio pašalinimo. Teismas sutiko su atsakovo teiginiais, kad, atsižvelgiant į tai, jog pareiškėjų pageidaujamas nupjauti ginčo medis, kuris vėliau nuvirto ir apgadino ginčo kapavietę, augo gretimose – V. ir B. B. – kapavietėse, Administracija negalėjo imtis šio medžio kirtimo, persodinimo ar kitokio pašalinimo darbų, negavusi pastarosios kapavietės artimųjų (juos teismas pripažino želdinio (ginčo medžio) savininkais ar valdytojais) prašymo.

Byloje nustatyta, kad: (i) pareiškėjai kelis kartus kreipėsi į Administraciją, nurodydami, jog gretimame kape augantis ginčo medis (beržas), jų nuomone, yra kritinės būklės, ir prašydami „jį pašalinti“; (ii) 2021 m. liepos mėn. ginčo medis nuvirto, be kitų, apgadindamas ginčo kapą; (iii) ginčo medis augo Vilniaus Sudervės / Saltoniškių kapinėse (Vilniaus miesto savivaldybėje), šalia ginčo kapo esančios V. ir B. B. kapavietės ribose; (iv) iš Administracijos teismui pateikto Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės išrašo nustatyta, kad 4,1426 ha žemės sklypas, kuriame įsteigtos Vilniaus Sudervės / Saltoniškių kapinės, 2012 m. sausio 30 d. sudarytos panaudos sutarties pagrindu 99 metams perduotas valdyti Vilniaus miesto savivaldybei. Įvertinusi ginčui aktualias Želdynų įstatymo (redakcija, galiojusi iki 2021 m. lapkričio 1 d.) ir kitų teisės aktų nuostatas, LVAT teisėjų kolegija sprendė, jog Administracija nepagrįstai teigia, kad vien dėl to, jog ginčo medis augo V. ir B. B. kapavietės ribose, jo savininku ar valdytoju Želdynų įstatymo prasme turėtų būti pripažįstamas už paminėtosios kapavietės priežiūrą atsakingas asmuo.

LVAT pažymėjo, kad Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1207 patvirtintų Kapinių tvarkymo taisyklių 27 punktą nustato, jog kapinėse augantys želdiniai prižiūrimi ir tvarkomi pagal Želdynų įstatymo ir kitų želdinių tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus. Kapinių tvarkymo taisyklių 20 punkte įtvirtinta, kada fizinis asmuo laikomas už kapavietės priežiūrą atsakingu asmeniu bei kokios yra jo teisės ir pareigos, susijusios su konkrečiu kapo priežiūra. Iš šio punkto matyti, kad už kapavietės priežiūrą atsakingo asmens teisės,

pareigos ir atsakomybė yra išimtinai susijusios su kapavietės priežiūra, ir toks asmuo netampa žemės, ant kurios yra jo prižiūrimas kapas, savininku ar valdytoju. Atitinkamai pagal Želdynų įstatymo 2 straipsnio 21 dalį želdinių savininku, be kita ko, pripažįstamos savivaldybės, o fiziniai asmenys želdinių savininkais pripažįstami tik tuomet, kai jie „<...> įstatymų nustatyta tvarka įgiję nuosavybės teisę arba į žemę, kurioje yra želdynų, želdinių, arba tik į želdinius“. Pagal Želdynų įstatymo 2 straipsnio 22 dalį želdinių valdytoju pripažįstama savivaldybė, o fizinis asmuo juo tampa „įgijęs privačios žemės valdymo teisę ar žemę naudojantis įstatymų, administracinių aktų, teismo sprendimo, sandorių ar kitu pagrindu, arba turintis tik želdynų ir želdinių valdymo teisę“.

Kadangi už kapavietės priežiūrą atsakingas asmuo netampa žemės, ant kurios yra jo prižiūrimas kapas, savininku ar valdytoju, jis Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2016 m. gegužės 11 d. sprendimu Nr. 1-446 patvirtintų Vilniaus miesto želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių (toliau – Želdinių apsaugos taisyklės) 5 punkto („Už želdinių išsaugojimą, tinkamą jų priežiūrą ir tvarkymą atsako žemės sklypo savininkai ir valdytojai“) prasme nelaikytinas ir asmeniu, atsakingu už želdinių išsaugojimą, tinkamą priežiūrą ir tvarkymą. Atsižvelgiant į tai, kad ginčo medis augo Vilniaus Sudervės / Saltoniškių kapinėse, t. y. žemės sklype, kurį patikėjimo teise valdo Vilniaus miesto savivaldybė, pagal ginčui aktualų teisinį reguliavimą būtent Vilniaus miesto savivaldybei tenka atsakomybė už tinkamą želdinių, augančių jos teritorijoje esančiose kapinėse (šiuo atveju – ginčo medžio), apsaugą, tvarkymą ir priežiūrą. Be to, atsakovas nepagrįstai laikėsi pozicijos, kad, nepaisant pareiškėjų kreipimūsi, vien dėl to, jog ginčo medis augo V. ir B. B. kapavietės ribose, Administracija ginčo medį nukirsti galėjo tik gavusi pastarąją kapavietę prižiūrinčių asmenų prašymą, nes pagal ginčui aktualias Želdinių apsaugos taisyklių nuostatas prašymus dėl saugotinių medžių ir krūmų kirtimo, genėjimo ar kitokio pertvarkymo gali pateikti fiziniai ar juridiniai asmenys, kurių manymu, augantys želdiniai kelia pavojų žmonių sveikatai ir (ar) turtui.

LVAT taip pat pažymėjo, kad tokio pobūdžio bylose atsakovu turėtų būti savivaldybė, atstovaujama atitinkamos savivaldybės institucijos, tačiau nagrinėtu atveju byloje atsakovu nurodyta tik Administracija. Dėl šio ir kitų byloje nustatytų proceso teisės normų pažeidimų (byloje, be kita ko, nustatyta, kad teismas išnagrinėjo ne visus pareikštus reikalavimus) pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir byla grąžinta nagrinėti iš naujo.

2023 m. spalio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1058-968/2023

Teismo proceso Nr. 3-61-3-03226-2021-1

Procesinio sprendimo kategorijos: 20.2.3.1; 20.2.3.2; 41

[Prieiga internete](#)

20.5. Kiti su civiline atsakomybe susiję klausimai

20.5.1. Laisvės atėmimo bausmę atliekančių asmenų skundų dėl žalos atlyginimo už netinkamas kalinimo sąlygas nagrinėjimas

Dėl nuteistojo perkėlimo į lengvąją grupę sąlygos – kai jo nusikalstamo elgesio rizika yra žema arba vidutinė ir nustatyta pažanga mažinant nusikalstamo elgesio riziką – aiškinimo

Šioje byloje nagrinėtas ginčas dėl neturtinės žalos, kurią pareiškėja kildino iš Lietuvos kalėjimų tarnybos Panevėžio kalėjimo neteisėtų veiksmų, atsisakant perkelti ją į lengvąją nuteistųjų grupę, atlyginimo.

Byloje esminis ginčas kilo dėl BVK (redakcija, galiojusi nuo 2022 m. liepos 1 d. iki 2022 m. gruodžio 31 d.) 68 straipsnio 1 dalies 5 punkto, kuris nustato vieną iš nuteistojo perkėlimo iš paprastosios grupės į lengvąją grupę sąlygų – kai jo nusikalstamo elgesio rizika yra žema arba vidutinė ir nustatyta pažanga mažinant nusikalstamo elgesio riziką, aiškinimo.

Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad pagal BVK 68 straipsnio 1 dalies 5 punktą nuteistasis, siekiantis būti perkeltas į lengvąją grupę, turi atitikti abi nurodytas sąlygas vienu metu: 1) nuteistojo nusikalstamo elgesio rizika žema arba vidutinė; ir 2) nustatyta pažanga mažinant nusikalstamo elgesio riziką. Ar nustatyta pažanga mažinant nusikalstamo elgesio riziką, vertinama tik nuo to momento, kai nustatoma pirmoji sąlyga, t. y. nuteistojo nusikalstamo elgesio rizika yra žema ar vidutinė. Kadangi šiuo atveju pareiškėjos nusikalstamo elgesio rizika tik nuo 2022 m. rugpjūčio 10 d. nustatyta vidutinė, o kitą kartą ji vertinta 2023 m. vasario 3 d. ir nustatyta mažėjanti nusikalstamo elgesio rizika, tik nuo pastarojo vertinimo pareiškėja laikoma įvykdžiusi abi BVK 68 straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatytas sąlygas. Taigi, pirmosios instancijos teismas pareiškėjos skundą atmetė, nenustatęs atsakovo neteisėtų veiksmų.

LVAT teisėjų kolegija, sistemiškai ir teleologiškai įvertinusi BVK 68 straipsnio 1 dalies 5 punkte įtvirtintas sąlygas, pažymėjo, jog neturi pagrindo nepritarti pirmosios instancijos teismo pateiktam aiškinimui. Teisėjų kolegija pabrėžė, kad nors antroji sąlyga „nustatyta pažanga mažinant nusikalstamo elgesio riziką“ aiškiai nenumato, nuo kurio nusikalstamo elgesio rizikos nustatymo yra vertinama pažanga, kitoks nei pirmosios instancijos teismo pateiktas vertinimas būtų nelogiškas ir antrąją būtinąją sąlygą padarytų pertekline. Atsižvelgiant į tai, pirmosios instancijos teismas pagrįstai vertino, kad nuo 2022 m. rugpjūčio 31 d. nebuvo teisinio ir faktinio pagrindo perkelti pareiškėją iš paprastosios nuteistųjų grupės į lengvąją, todėl nėra pagrindo konstatuoti egzistuojant neteisėtus Lietuvos kalėjimų tarnybos Panevėžio kalėjimo veiksmus (neveikimą), atitinkamai ir vieną iš būtinųjų sąlygų atsakovo civilinei atsakomybei kilti.

Taigi, pareiškėjos apeliacinis skundas atmetas, pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2023 m. spalio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eTA-552-1188/2023

Teismo proceso Nr. 3-65-3-00028-2023-4

Procesinio sprendimo kategorija 20.5.1

[Prieiga internete](#)

21. Valstybės tarnautojo statuso įgijimas, pasikeitimas, praradimas ir atsakomybė

21.3 Valstybės tarnautojų atleidimas iš pareigų

21.3.7. Pareigybės panaikinimas

Dėl Vidaus tarnybos statuto 72 straipsnio 1 dalies 12 punkto netaikymo įstaigos reorganizacijos atveju, kai nėra naikinama pareiškėjo pareigybė

Pareiškėjas kreipėsi į teismą, prašydamas įpareigoti Lietuvos kalėjimų tarnybą (toliau – Tarnyba) atleisti pareiškėją iš vidaus tarnybos pagal Vidaus tarnybos statuto 72 straipsnio 1 dalies 12 punktą, t. y., kai panaikinama jo pareigybė ir jis nesutinka eiti jam pasiūlytų kitų pareigų, bei išmokėti pareiškėjui išeitinę išmoką.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą, konstatavęs, kad įstaigų reorganizavimo procese, prijungus pareiškėjo darbdavį – Laisvės atėmimo vietų ligoninę – prie Kalėjimų departamento, kurio pavadinimas po reorganizavimo – Lietuvos kalėjimų tarnyba, ir kuris perėmė visas reorganizuojamos Laisvės atėmimo vietų ligoninės teises ir pareigas, nepasikeitė pareiškėjo darbdavys ir darbo sąlygos, o pareiškėjo pranešimas „Dėl nesutikimo tęsti tarnybos santykius“ nebuvo pagrindas taikyti Vidaus tarnybos statuto 72 straipsnio 1 dalies 12 punktą.

Pritardamas pirmosios instancijos teismo išvadai, LVAT pažymėjo, jog pareiškėjo faktinė darbo vieta, atlyginimas ir darbo sąlygos nepasikeitė, todėl, nors pasikeitė pareiškėjo darbovietės pavadinimas, būtent nagrinėjamos bylos kontekste teigti, kad buvo panaikinta pareiškėjo pareigybė, negalima. Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, nebuvo teisinio pagrindo atleisti pareiškėją iš vidaus tarnybos, kai panaikinama jo pareigybė ir jis nesutinka eiti jam pasiūlytų kitų pareigų.

LVAT atmetė pareiškėjo apeliacinį skundą.

2023 m. spalio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2337-815/2023

Teismo proceso Nr. 3-62-3-00449-2023-8

Procesinio sprendimo kategorijos: 21.3.7; 22.4.2; 22.7

[Prieiga internete](#)

29. Nacionalinių, Europos Sąjungos ir užsienio institucijų finansinė parama

29.1. Paraiškų administravimas

29.1.3. Išmoky, išmokėtų ir (arba) panaudotų pažeidžiant teisės aktus, gražinimas ir išieškojimas

Dėl Konstitucijoje garantuojamos teisės laisvai vienytis į asociacijas įgyvendinimo, vykdant administracinę sutartį

Pareiškėjas Šiaulių miesto savivaldybės administracija (toliau – Administracija) kreipėsi į teismą, prašydamas priteisti iš atsakovo asociacijos Dainų mikrorajono bendruomenės (toliau – Bendruomenė)

4 173,16 Eur dydžio nepagrįstai panaudotas valstybės biudžeto lėšas ir 5 proc. dydžio metines palūkanas nuo priteistos sumos.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą tenkino iš dalies – priteisė Administracijai iš Bendruomenės 3 719,54 Eur ir 5 proc. metines palūkanas nuo priteistos sumos nuo bylos iškėlimo iki teismo sprendimo visiško įvykdymo, nustatęs, kad pareiškėjas neįvykdė visų projekte numatytų veiklų bei dalį lėšų panaudojo ne pagal paskirtį.

Bendruomenė apeliacinį skundą, be kita ko, grindė aplinkybėmis, kad Asociacijų įstatymas draudžia Administracijai kištis į asociacijos veiklą ir jos vidaus reikalus. Šiame kontekste LVAT pažymėjo, jog Bendruomenė savo iniciatyva ir atsakomybe pagal paraišką paprašė ir pagal administracinę sutartį gavo Administracijos administruojamas nevyriausybinėms organizacijoms stiprinti skirtas tikslines lėšas, todėl ginčo atveju galėjo ribotai (sąlygiškai) remtis jai šiaip taikytina Konstitucijos 35 straipsnio 1 dalyje vartojamų sąvokų „teisė laisvai vienytis“, „asociacija“, „bendrija“ turiniui (prasmei) priskirtina autonomiškumo garantija, kuri atskleista Konstitucinio Teismo oficialiojoje konstitucinėje doktrinoje. Taigi Bendruomenė ir jos veiklai stiprinti pagal administracinę sutartį Administracijos skirta tikslinė finansinė parama vertintina demokratinės valstybės ir pilietinės visuomenės konstitucinių pagrindų kontekste.

LVAT pabrėžė, jog aptariamoje byloje nagrinėtas ginčas kilo ne dėl Bendruomenės, kaip asociacijos ir nevyriausybinių organizacijos, autonomiškumo savivaldybės institucijų atžvilgiu ar savivaldybės institucijų negatyviųjų pareigų nesikišti į asociacijos veiklą, bet dėl Bendruomenės laisva valia administracine sutartimi prisiimtų įsipareigojimų neįgyvendinimo ir savivaldybės pozityviųjų pareigų pagal administracinę sutartį, kas pirmiausia vertintina teisės viršenybės ir gero viešojo administravimo principų bei pagal sutartį prisiimtų įsipareigojimų laikymosi kontekste. Bendruomenė, kaip asociacija, savo atsakomybe ir rizika susisaistydama su Administracija sutartiniais santykiais ir įsipareigojimais dėl tikslinės paskirties viešųjų lėšų gavimo ir tinkamo naudojimo, prisiėmė atsakomybę ir riziką dėl jos pateiktos paraiškos ir projekto įgyvendinimo. Todėl tiek Administracijos reikalavimai, tiek juos iš dalies patenkinęs pirmosios instancijos teismo sprendimas nesudarė nepagrįsto ir nebūtino ar neproporcingo kišimosi į Bendruomenės įgyvendinamą asociacijos laisvę, atitiko iš teisinės valstybės principo kylančius reikalavimus viešųjų administracinių sutarčių tinkamam laikymuisi, užtikrino teisingą pusiausvyrą tarp Bendruomenės (jos narių) individualių ir visos visuomenės interesų.

LVAT atmetė atsakovo Bendruomenės apeliacinį skundą.

2023 m. spalio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2239-1188/2023

Teismo proceso Nr. 3-64-3-00202-2021-5

Procesinio sprendimo kategorijos: 29.1.3; 29.7

[Prieiga internete](#)

Dėl pareiškėjo pareigos, praėjus pirmajam karantinui, atsakingai įvertinti situaciją ir kontroliuoti projekto vykdymą taip, kad būtų išvengta neefektyvaus skirtų lėšų panaudojimo

Byloje spręstas ginčas, kilęs dėl VŠĮ Švietimo mainų paramos fondo (toliau – Fondas) išsamaus sporto projekto tarpinės dalykinės ataskaitos (toliau – Ataskaita) dalies, kuria pareiškėjui VŠĮ „Švietimo pagalbos projektai“ apskaičiuotos netinkamos finansuoti išlaidos, susidariusios už fizinio rengimo specialistų prastovas, Lietuvoje paskelbus antrąjį karantiną, pagrįstumo ir teisėtumo.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą, nustatęs, kad nei Užimtumo įstatymas, nei DK, nei Vyriausybės 2019 m. sausio 23 d. nutarimu Nr. 85 patvirtintas Sporto rėmimo fondo lėšomis finansuojamų sporto projektų finansavimo tvarkos aprašas nenumatė pareigos Fondui finansuoti prastovas dėl paskelbto karantino, tuo labiau, jog pareiškėjas su darbuotojomis darbo sutartis pasirašė jau galiojant karantinui.

LVAT pirmiausia pažymėjo, jog aptariamos bylos atveju susidariusi situacija negalėjo būti vertinama kaip *force majeure* (įvykis, nepaprastos aplinkybės, kurių negalima nei numatyti, nei išvengti), kadangi pareiškėjas, paskelbus antrąjį karantiną, skirtingai nei pirmojo karantino metu, galėjo ir turėjo numatyti galimus būsimus ribojimus ir kontroliuoti projekto vykdymą taip, kad jam skirtos lėšos nebūtų naudojamos neefektyviai. Pareiškėjas su darbuotojomis sudarė darbo sutartis tuomet, kai Vyriausybė nuo 2020 m. lapkričio 7 d. paskelbė karantiną Lietuvos Respublikos teritorijoje ir 2020 m. gruodžio 7 d. nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. lapkričio 4 d. nutarimo Nr. 1226 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo pakeitimo“ 2.2.9.3 punktu nustatė, kad švietimo veiklos organizavimo ir vykdymo srityje neformalusis vaikų švietimas vykdomas nuotoliniu būdu arba stabdomas. Todėl pareiškėjas elgėsi neatsargiai, neįvertino aplinkybių

dėl plintančios Covid-19 ligos bei Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbto karantino. Nustatęs, kad su pareiškėju sudarytos projekto įgyvendinimo sutarties sąlygos nuo jos sudarymo dienos nebuvo keičiamos, o Fondui pareiga kompensuoti pareiškėjo darbuotojų prastovą sutartyje nebuvo numatyta, LVAT nepagrįstais laikė pareiškėjo argumentus dėl teisėtų lūkesčių ir teisinio tikrumo principų pažeidimo. Svarbia aplinkybe LVAT taip pat laikė tai, jog pareiškėjas nepasinaudojo projekto sutartyje numatyta galimybe nukelti projekto įgyvendinimo laikotarpį, neatsižvelgė į Fondo rekomendacijas perkelti projekto įgyvendinimo laikotarpį.

LVAT atmetė pareiškėjo apeliacinį skundą.

2023 m. spalio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-386-1188/2023

Teismo proceso Nr. 3-61-3-04418-2021-5

Procesinio sprendimo kategorija 41

[Prieiga internete](#)

29.9. Kiti su nacionalinių, Europos Sąjungos ir užsienio institucijų finansine parama susiję klausimai

Dėl dviejų vienu metu galiojančių paramą administruojančios institucijos sprendimų

Byloje nagrinėtas ginčas, kilęs dėl Europos socialinio fondo agentūros (toliau – Agentūra) 2022 m. sausio 20 d. sprendimo, kuriuo dalis pareiškėjo apmokėtų projekto vykdymo išlaidų pripažintos netinkamomis, pagrįstumo ir teisėtumo.

Ginčas išankstine ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka buvo išnagrinėtas Lietuvos administracinių ginčų komisijos Panevėžio apygardos skyriuje, kuris atmetė pareiškėjo skundą. Pareiškėjui atsisakius reikalavimų dėl dalies Agentūros 2022 m. sausio 20 d. sprendimu netinkamomis finansuoti pripažintų išlaidų, pirmosios instancijos teismas šią bylos dalį nutraukė, kitą pareiškėjo skundo dalį atmetė, nustatęs, kad byloje ginčijamas Agentūros 2022 m. sausio 20 d. sprendimas nebesukėlė pareiškėjui teisinių padarinių, nes buvo pakeistas atsakovui atlikus savarankišką tyrimą bei priėmus 2022 m. liepos 15 d. sprendimą.

Nesutikdamas su pirmosios instancijos teismo išvadomis, LVAT pažymėjo, jog Agentūra 2022 m. sausio 20 d. sprendimu nustatė projekto pažeidimą, dalį išlaidų pripažino netinkamomis ir susigrąžintinomis. Agentūros 2022 m. sausio 20 d. sprendimas nebuvo panaikintas ar pripažintas netekusiu galios pagal VAĮ 16 straipsnį. LVAT vertinimu, aptariamoje byloje galiojo du Agentūros sprendimai, priimti pareiškėjo atžvilgiu, dėl tų pačių pažeidimų, kuriuose skyrėsi tik netinkamomis pripažintų išlaidų suma, todėl buvo pagrindas panaikinti Agentūros 2022 m. sausio 20 d. sprendimą.

LVAT pareiškėjo apeliacinį skundą tenkino iš dalies – pakeitė pirmosios instancijos teismo sprendimą, panaikindamas Agentūros 2022 m. sausio 20 d. sprendimo dalį, dėl kurios pareiškėjas nebuvo atsisakęs skundo reikalavimų.

2023 m. spalio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-946-575/2023

Teismo proceso Nr. 3-61-3-02051-2022-7

Procesinio sprendimo kategorija 29.9

[Prieiga internete](#)

32. Viešieji pirkimai

Dėl pažeidimo pagal Reglamentą Nr. 1303/2013 sudėties

Dėl įgyvendinančios institucijos ir kitų valstybės institucijų veiksmų, taip pat nacionalinio teisinio reguliavimo neteisingo (netikslaus) praktinio taikymo įtakos, sprendžiant dėl taikytinos finansinės korekcijos dydžio

Byloje spręstas ginčas, kilęs dėl VŠĮ Centrinės projektų valdymo agentūros (toliau – Agentūra) sprendimo, kuriuo pareiškėjui pritaikyta ES struktūrinių fondų finansinė korekcija už viešųjų pirkimų pažeidimą – pirkimo dokumentuose nustatytą subrangos ribojimą procentine išraiška, pagrįstumo ir teisėtumo.

Pirmosios instancijos teismas tenkino pareiškėjo skundą ir panaikino skundžiamą Agentūros sprendimą, konstatavęs, jog ginčo subrangos ribojimas pažeidė pirkimo paskelbimo metu galiojusį viešųjų pirkimų teisinį reguliavimą, tačiau byloje nenustatyti visi pažeidimo, dėl kurio taikytina finansinė korekcija, sudėties elementai,

konkrečiai – pareiškėjo kaltė darant viešųjų pirkimų pažeidimą bei žala ir / arba finansinis poveikis ES biudžetui, be to, finansinė korekcija netaikytina, kadangi netinkama finansuoti išlaidų suma yra itin maža.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pirmiausia pažymėjo, jog finansinio koregavimo mechanizmas pagal Reglamentus Nr. 2988/95³ ir Nr. 1303/2013⁴ taikomas tuomet, kai nustatoma tam tikrų faktinių ir juridinių pagrindų visuma. Visų pirma, turi būti nustatomas pažeidimas, kaip jis suprantamas pagal Reglamento Nr. 1303/2013 nuostatas. Antra, nustačius pažeidimą, turi būti sprendžiama dėl padarinių – finansinės korekcijos – taikymo. Pažeidimo buvimas reiškia, kad turi būti įvykdytos trys sąlygos: pirma, turi būti padarytas ES teisės (arba nacionalinės teisės, susijusios su ES teisės taikymu) pažeidimas; antra, šis pažeidimas turi būti padarytas ūkio subjekto veiksmais ar neveikimu; ir, trečia, turi būti padaryta reali ar potenciali žala ES biudžetui.

Dėl pirmosios sąlygos – padarytas ES teisės arba nacionalinės teisės, susijusios su ES teisės taikymu, pažeidimas – išplėstinė teisėjų kolegija pabrėžė, kad Viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPĮ) 24 ir 32 straipsniai reglamentuoja skirtingas situacijas: 32 straipsnio 3 dalis skirta apibrėžti galimybę remtis kitų ūkio subjektų pajėgumais, paprastai, siekiant įrodyti kvalifikacijos atitiktį, o 24 straipsnio 3 dalis suponuoja galimybę vykdant viešojo pirkimo sutartį pasitelkti subrangovus (pagal šiuo metu galiojantį VPĮ – subtiekėjus). Nors pirkimo sąlygos dėl subrangos ir kitų ūkio subjektų pajėgumų pasitelkimo yra tarpusavyje glaudžiai susijusios ir tam tikrais atvejais gali būti viena kitą dengiančios, šiuo atveju, įvertinus kitas pirkimo sąlygas, pirmosios instancijos teismas ginčo subrangos ribojimą neteisėtai vertino kaip VPĮ 32 straipsnio 3 dalies, draudžiančios riboti galimybę pasitelkti kitų ūkio subjektų pajėgumus, pažeidimą. Kita vertus, skundžiamame Agentūros sprendime pripažinta ir tam pritarta pirmosios instancijos teismo sprendime, kad įtvirtinus neteisėtą pirkimo sąlygą buvo pažeisti ir VPĮ įtvirtinti proporcingumo, nediskriminavimo ir lygiateisiškumo principai bei šiame įstatyme nurodytas viešųjų pirkimų tikslas. VPĮ principai, kurių laikymasis užtikrina ir tarptautinės svarbos viešojo pirkimo atitiktį Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo nuostatomis bei bendriesiems principams, gali būti atskiras perkančiosios organizacijos veiksmų neteisėtumo vertinimo bei nustatymo pagrindas ir, atitinkamai pripažinus pažeidimą, – pagrindas spręsti dėl finansinio koregavimo.

Dėl antrosios sąlygos – pažeidimas padarytas ūkio subjekto veiksmais ar neveikimu – LVAT išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, kad nesilaikydamas viešųjų pirkimų reikalavimų ūkio subjektas daro pažeidimą, kurio pasekmė – nepagrįstai iš ES fondų gauta nauda. Finansinei korekcijai taikyti ir nepagrįstai gautai naudai išieškoti pagal Reglamentą Nr. 1303/2013 ir Reglamentą Nr. 2988/95 nėra reikalaujama nustatyti (įrodyti) ūkio subjekto kaltę (tyčią ar aplaidumą) darant viešųjų pirkimų reikalavimų pažeidimą. Šiuo aspektu LVAT taip pat akcentavo, jog aplinkybės, susijusios su viešojo pirkimo procedūros atitiktimi nacionalinei teisei ar ją aiškinančiai praktikai, taip pat tai, kad įgyvendinančioji institucija pritarė pirkimo sąlygoms, savaime nedaro įtakos pažeidimo, kaip jis suprantamas pagal Reglamento Nr. 1303/2013 2 straipsnio 36 dalį, pripažinimui, tačiau gali daryti poveikį finansinės korekcijos dydžiui. Byloje nenustačiusi, kad viešojo paslaugų pirkimo taisyklių pažeidimas kilo iš įgyvendinančiosios institucijos (Agentūros) ar kitų valstybės institucijų (Viešųjų pirkimų tarnybos, Finansų ministerijos) veiksmų, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija padarė išvadą, kad aptariamam atveju pažeidimas buvo padarytas būtent pareiškėjo veiksmais.

Dėl trečiosios sąlygos – padarytas faktinis ar galimas finansinis poveikis ES biudžetui – byloje konstatuota, jog darydamas išvadą, kad dėl ginčijamame Agentūros sprendime nurodytų aplinkybių ES biudžetui žala nebuvo padaryta, pirmosios instancijos teismas neįvertino potencialios žalos ES biudžetui. LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, negalima atmesti galimybės, kad subrangos apribojimas (pirkimo sąlygos reikalavimas, kad subrangai perduodamų paslaugų vertė negali viršyti 40 proc.) galėjo turėti poveikį ES biudžetui. Pagrįstai galima manyti, kad nesant apribojimo potencialūs ar esami konkurso dalyviai būtų galėję pasiūlyti pavesti subrangovams daugiau nei 40 proc. sutarties vertės vykdymo, o patys pavieniui arba su partneriais tiesiogiai atlikti mažiau nei 60 proc. paslaugų vertės. Dėl šio apribojimo kilo konkurencijos pusiausvyros pažeidimo rizika, kurios nesant pasiūlymų galėjo būti pateikta daugiau, juose galėjo būti nurodytos mažesnės kainos ar tai galėjo lemti kitokius pasiūlymus.

³ 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos.

⁴ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006.

Apibendrinęs byloje nustatytas aplinkybes, LVAT konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas, padarydamas teisės taikymo ir aiškinimo klaidą, nesekdamas aktualia teismų praktika, nepagrįstai nepripažino, jog pareiškėjo veiksmuose darant viešųjų pirkimų pažeidimą buvo visos „pažeidimo“, kaip jis suprantamas pagal Reglamento Nr. 1303/2013 2 straipsnio 36 dalį, sąlygos.

Vertindama ginčijamu Agentūros sprendimu pareiškėjui pritaikytos finansinės korekcijos dydį (5 proc.), išplėstinė teisėjų kolegija pabrėžė, kad net ir nustačius, jog už konkretų viešųjų pirkimų srities pažeidimą Gairėse⁵ yra nustatyta fiksuota finansinė korekcija, tai neeliminuoja pareigos įvertinti individualias nustatyto pažeidimo savybes ir, atsižvelgus į jas, nukrypti nuo Gairėse fiksuoto finansinės korekcijos dydžio. Šiuo aspektu LVAT išplėstinė teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, kad ginčo pirkimo dokumentų rengimo metu egzistavo neteisingas / netikslus VPĮ nuostaty, susijusių su subrangos ribojimu, praktinis taikymas – tuo metu aktualias teisės normas aiškinanti teisminė praktika nebuvo gausi bei aiškiai suformuota, taip pat, nors byloje esantis Transporto investicijų direkcijos raštas pateiktas vertinant kito projekto viešojo pirkimo dokumentus, vis dėlto jame išdėstyta įgyvendinančiosios institucijos pozicija gali sudaryti platesnį įspūdį apie tuo metu vyravusią institucijų ir organizacijų praktiką viešųjų pirkimų srityje. Tačiau svarbu ir tai, kad tuo metu galiojęs VPĮ nei leidimo pirkimo dokumentuose riboti subrangą, nei įpareigojimo taip elgtis neįtvirtino; aiškinimo, kad toks subrangos ribojimo būdas yra leistinas, niekaip nesuponavo ir teismų praktika. Išplėstinė teisėjų kolegija nesutiko ir su pirmosios instancijos teismo vertinimu dėl ydingo teisinio reguliavimo, kadangi iš esmės analogiškos nacionaliniam teisiniui reguliavimui nuostatos buvo įtvirtintos ES viešųjų pirkimų direktyvose. Nenustačiusi duomenų, kad tam tikros konkrečios institucijos būtų įpareigojusios ar nurodžiusios pareiškėjui elgtis atitinkamu būdu būtent bylos pirkimo atveju, išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, jog aplinkybės, susijusios su viešuosius pirkimus reglamentuojančių normų praktiniu taikymu bei įgyvendinančiosios institucijos pozicija, taip pat neteisėta pripažintos ginčo pirkimo sąlygos pobūdžiu, aptariamam atveju sudarė pagrindą mažinti pritaikytos finansinės korekcijos dydį iki 4 proc.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija atsakovo Agentūros apeliacinį skundą tenkino iš dalies, panaikindama pirmosios instancijos teismo sprendimą ir priimdama naują sprendimą, kuriuo pareiškėjo skundą tenkino iš dalies – sumažino ginčijamu Agentūros sprendimu pareiškėjui pritaikytą finansinę korekciją, kitą pareiškėjo skundo dalį atmetė.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2023 m. spalio 25 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-527-629/2023
Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01546-2021-4
Procesinio sprendimo kategorijos: 29.1.3; 32
[Prieiga internete](#)

41. Kiti ginčai viešojo administravimo srityje

Dėl išsamaus atsakymo oro transporto keleivių teisių klausimu

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Lietuvos transporto saugos administracijos (toliau – Administracija) išvados dėl pareiškėjo (keleivio) skundo teisėtumo ir pagrįstumo bei dėl Administracijos įpareigojimo iš naujo išnagrinėti pareiškėjo skundą.

Pirmosios instancijos teismas tenkino pareiškėjo skundą, panaikino išvadą ir įpareigojo atsakovą iš naujo išnagrinėti keleivio skundą. Atsakovas su pirmosios instancijos teismo sprendimu nesutiko.

Teisėjų kolegija akcentavo, kad pareiškėjas savo teisių pažeidimą grindė Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 261/2004, nustatančio bendras kompensavimo ir pagalbos keleiviams taisyklės atsisakymo vežti ir skrydžių atšaukimo arba atidėjimo ilgam laikui atveju, panaikinančio Reglamentą (EEB) Nr. 295/91 (toliau – Reglamentas), 8 straipsnio nuostatų pažeidimu, kadangi oro vežėjas atsisakė apmokėti pareiškėjo išlaidas, patirtas dėl atšaukto skrydžio jam įsigijus skrydžio bilietus kitu maršrutu panašiomis sąlygomis, ir Administracija, kaip įstaiga, atsakinga už Reglamento įgyvendinimą, priimdama išvadą, nebuvo pakankamai aktyvi, kad tinkamai apgintų pareiškėjo teises, nesivadovavo gero administravimo principu.

⁵ Europos Komisijos 2019 m. gegužės 14 d. sprendimu Nr. C(2019) 3452 nustatytos su Europos Sąjungos finansuotomis išlaidomis susijusių finansinių pataisų, kurias reikia atlikti dėl taikytinų viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo, nustatymo gairės.

Teisėjų kolegija, spręsdama dėl atsakovo įgaliojimų viešojo administravimo srityje, pažymėjo, jog Reglamentas nustato bendras kompensavimo ir pagalbos keleiviams taisyklės atsisakymo vežti ir skrydžių atšaukimo arba atidėjimo ilgam laikui atveju. Reglamente nurodoma, kad atsisakymas vežti ir skrydžių atšaukimas arba atidėjimas ilgam laikui sukelia keleiviams rimtų nemalonumų ir nepatogumų (Reglamento preambulės 2 p.), valstybės narės turėtų užtikrinti ir prižiūrėti, kad jų oro vežėjai laikytųsi šio Reglamento, taip pat paskirti tinkamą įstaigą, kuri atliktų tokias vykdymo užtikrinimo užduotis. Priežiūra neturėtų turėti įtakos keleivių ir oro vežėjų teisėms nacionalinėje teisėje nustatyta tvarka kreiptis į teismus dėl žalos atlyginimo (Reglamento preambulės 22 p.). Reglamento 16 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kiekviena valstybė narė paskiria įstaigą, atsakingą už šio reglamento vykdymo užtikrinimą skrydžių iš jos teritorijoje esančių oro uostų ir skrydžių iš trečiųjų šalių į tokius oro uostus atžvilgiu. Prireikus ši įstaiga imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad būtų gerbiama keleivių teisė.

Administracija yra institucija, atsakinga už oro keleivių skundų nagrinėjimą, kuri šios procedūros metu vykdo viešojo administravimo įgaliojimus. Pagal Skundų ir prašymų dėl oro transporto keleivių teisių galimo pažeidimo nagrinėjimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos transporto saugos administracijos direktoriaus 2021 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. 2BE-27 (toliau – Aprašas), nuostatas Administracijai suteikta teisė kreiptis į oro vežėjus ir į kitas kompetentingas institucijas dėl informacijos pateikimo (Aprašo 26–29 p.), kreiptis dėl priimtų išvadų įvykdymo (Aprašo 37 p., 42 p.). Apraše taip pat reglamentuota keleivių skundų nagrinėjimo procedūra bei išvados turiniui keliami reikalavimai. Teisėjų kolegijos vertinimu, pirmosios instancijos teismas padarė pagrįstą išvadą, kad, nepaisant Administracijos priimamų išvadų rekomendacinio pobūdžio, Administracija, nagrinėdama oro keleivių skundus, turi laikytis gero administravimo principo, išsamumo principo, užtikrinti asmenų teisę į objektyvų skundų nagrinėjimą, Administracijos išvados turi atitikti VAI ir Apraše keliamus turinio bei formos reikalavimus.

Teisėjų kolegija, įvertinusi išvados turinį, sutiko su pirmosios instancijos teismo sprendime padaryta išvada, jog Administracija išvadoje nepasisakė dėl aplinkybės, ar oro vežėjas turėjo galimybę pasiūlyti bilietus pareiškėjo pageidaujama maršrutu Vilnius–Berlynas, o po išvados priėmimo gavusi pareiškėjo papildomą prašymą bei gavusi oro vežėjo informaciją (išrašą) iš užsakymų sistemos, neatliko savarankiško šio išrašo vertinimo, taip pat neišsiaiškino, ar yra duomenų, kad pareiškėjo kreipimosi į oro vežėją dieną nebuvo bilietų į jo pageidaujamą skrydį (2021 m. vasario 2 d. Vilnius–Berlynas), nors šios aplinkybės yra svarbios Reglamento 8 straipsnio 1 dalies c punkto taikymo požiūriu. Taigi Administracija išvadoje išsamiai neatsakė į keleivio skunde keliamą klausimą dėl galimybės vykti jo pageidaujamą dieną ir kt. Administracija, priimdama išvadą, nebuvo pakankami aktyvi, nesilaikė gero administravimo principo, neatliko iš Reglamento 16 straipsnio 1 dalies, VAI 3 straipsnio 5 punkto, Aprašo 34 punkto jai kylančių pareigų, todėl, priimdama išvadą, ji pažeidė taisykles, užtikrinančias objektyvų ir išsamų pareiškėjo skundo išnagrinėjimą.

Atsakovo apeliacinis skundas atmestas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2023 m. spalio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-514-789/2023

Teismo proceso Nr. 3-61-3-01701-2021-7

Procesinio sprendimo kategorija 41

[Prieiga internete](#)

II. Administracinių bylų teisena

43. Teisė kreiptis į teismą ir jos realizavimas

43.3. Skundo priėmimas ir trūkumų šalinimas

43.3.1. Skundo laikymas nepaduo tu nepašalinus trūkumų

Dėl piktnaudžiavimo teisminės gynybos teise, kaip pagrindo apmokestinti žyminiu mokesčiu

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atsakovui Lietuvos valstybei, atstovaujama Lietuvos kalėjimų tarnybos Šiaulių kalėjimo, dėl neturtinės žalos atlyginimo priteisimo laikė nepaduo tu neištaisius skundo trūkumų – nesumokėjęs žyminio mokesčio.

Pareiškėjui su skundu kreipusis į teismą dėl neturtinės žalos atlyginimo (žyminiu mokesčiu neapmokestinamu skundu), pirmosios instancijos teismas, spręsdamas, jog pareiškėjas kreipėsi į teismą piktnaudžiaudamas teisminės gynybos teise, įpareigojo sumokėti 30 Eur žyminį mokestį ir ištaisyti šį skundo

trūkumą. Teismas, remdamasis Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO duomenimis, nustatė, jog Regionų apygardos administraciniame teisme nuo 2023 m. vasario iki birželio mėn. gauti penki pareiškėjo skundai, kuriuos pareiškėjas kildino iš neteisėtų Šiaulių kalėjimo veiksmų laikotarpiu, kuris truko apytiksliai nuo 2022 m. gruodžio 29 d. iki 2023 m. kovo 27 d. Pareiškėjui žyminio mokesčio nesumokėjęs, skundas laikytas nepaduotu.

LVAT teisėjų kolegija, įvertinusi bylos aplinkybes, konstatavo, jog nors šiuo atveju yra pagrįstas pagrindas manyti, kad pareiškėjas kreipėsi į teismą inicijuodamas teisinius ginčus dėl nežymiai laike ir erdvėje išsidėsčiusių epizodų, pasižyminčių panašiomis faktinėmis aplinkybėmis, nesutiktina su pirmosios instancijos teismo išvada, kad šios priežastys sudaro pagrindą išvadai, jog kreipdamasis į teismą pareiškėjas piktnaudžiavo teisminės gynybos teise.

Atkreiptas dėmesys, jog įstatymas aiškiai apibrėžia piktnaudžiavimo teisminės gynybos teise sampratą dėl šio piktnaudžiavimo įpareigojant sumokėti žyminį mokestį suinteresuotam asmeniui kreipusis į teismą su pagal bendrąją taisyklę žyminiu mokesčiu neapmokestinamu skundu, t. y., kai kreipiamasi į teismą, pirma – be rimto pagrindo, antra – dažniau kaip vieną kartą per mėnesį (ABTJ 36 str. 4 d.). Šiuo atveju pirmosios instancijos teismas pareiškėjo piktnaudžiavimo teisminės gynybos teise aplinkybę grindė pareiškėjo skundų kiekiu ir inicijuojamų ginčų pobūdžiu. Taigi pirmosios instancijos teismas nespėdė, jog šiuo atveju pareiškėjas kreipėsi į teismą be rimto pagrindo.

Vertindama, ar šiuo atveju yra pagrindas išvadai, kad pareiškėjas piktnaudžiavo teisminės gynybos teise dėl skundų kiekio ir inicijuojamų ginčų pobūdžio, teisėjų kolegija atkreipė dėmesį, jog pagal LVAT praktiką vien tik intensyvus (kiekybinis aspektu) asmens bylinėjimasis teismuose savaime nereiškia piktnaudžiavimo teisminės gynybos teise, nes, priešingu atveju, asmuo galėtų patirti neigiamų procesinių pasekmių net ir tuo atveju, kai jis pagrįstai kreiptųsi dėl teisminės gynybos, ir tai nebūtų teisinga, sąžininga ir protinga, neatitiktų teisės į teisminę gynybą paskirties ir tikslų. Todėl vien tik statistiniai duomenys iš Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO nepatvirtina pareiškėjo piktnaudžiavimo administraciniu procesu, turi būti vertinamas ir keliamo ginčo bei siekiamų apginti asmens teisių pobūdis (žr., pvz., LVAT 2006 m. spalio 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁴⁰³-536/2006; 2023 m. rugpjūčio 30 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-506-662/2023).

Teisėjų kolegija akcentavo, kad pareiškėjas skunduose neteisėtus veiksmus kildino iš panašių, tačiau skirtingų aplinkybių (Šiaulių kalėjimo veiksmų), susijusių su sanitarinėmis ir higienos, apgyvendinimo sąlygomis, privataus gyvenimo neliečiamumu, o pagal bylos duomenis šiame bylos nagrinėjimo etape *prima facie* (iš pirmo žvilgsnio) matyti, kad per visą šį laikotarpį pareiškėjas buvo apgyvendintas skirtingose kameroose, keičiant jo laisvės atėmimo vietą Šiaulių kalėjime. Taigi nepagrįsta pripažinti pirmosios instancijos teismo išvada, jog dėl to pareiškėjas turėjo sumokėti 30 Eur žyminį mokestį, o jo nesumokėjęs – nepašalino skundo trūkumų.

Pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta, o pareiškėjo skundo priėmimo klausimas perduotas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2023 m. spalio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-538-525/2023

Teismo proceso Nr. 3-64-3-01522-2023-3

Procesinio sprendimo kategorija 43.3.1

[Prieiga internete](#)

43.5. Atsisakymas priimti skundą

43.5.1. Kai skundas nenagrinėtinas ABTJ nustatyta tvarka

43.5.1.1. Aktai ar veiksmai, dėl kurių negalima pateikti skundo administraciniam teismui

Dėl savivaldybės administracijos rašto, kuriuo pareiškėjai suteikiama informacija, apskundimo

Pirmosios instancijos teismas atsisakė priimti pareiškėjos skundo dalį atsakovui Jonavos rajono savivaldybės administracijai (toliau – Administracija), kurioje buvo prašoma panaikinti raštą „Dėl informacijos pateikimo“ (toliau – Raštas) ir įpareigoti Administraciją atsakyti į pareiškėjos 2023 m. birželio 13 d. prašyme nurodytą klausimą, atsakant į papildomai užduotus klausimus.

Teismas atsisakymą priimti skundą argumentavo tuo, kad Administracija Rašte iš esmės suteikė pareiškėjai informacijos ją dominančiu klausimu. Raštas yra tik informacinio pobūdžio dokumentas, jame nėra pareiškėjai adresuotų valinio pobūdžio nurodymų, jo panaikinimas nesukeltų pareiškėjai jokių teisinių pasekmių.

Byloje nustatyta, kad pareiškėja kreipėsi į Administraciją, prašydama paaiškinti, kodėl rengiant žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektą reikia vadovautis sodininkų bendrijos „Pašiliai“ suplanavimo projektu, bet ne generaliniu planu, bei papildomai atsakyti į septyniuose punktuose suformuluotus klausimus.

LVAT teisėjų kolegija, susipažinusi su bylos medžiaga, nepitarė pirmosios instancijos teismo išvadai, kad šiuo konkrečiu atveju patikslinto skundo priėmimo stadijoje akivaizdu, jog Raštas yra informacinio pobūdžio dokumentas ir jis nesukelia jokių teisinių pasekmių. Iš skunde ir patikslintame skunde teismui išdėstyto argumentų matyti, kad, pateikdama Administracijai minėtą prašymą, pareiškėja siekė pasinaudoti teise gauti informaciją, kuri įtvirtinta, be kita ko, Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatyme, taip siekė gauti išvardytus dokumentus. Aptartos aplinkybės sudaro pagrindą konstatuoti, kad Raštu buvo užbaigta pareiškėjos 2023 m. birželio 13 d. prašymo nagrinėjimo administracinė procedūra.

LVAT taip pat akcentavo, kad pirmosios instancijos teismas skundžiamoje nutartyje nurodė, jog Administracija Rašte iš esmės suteikė pareiškėjai informaciją ją dominančiu klausimu. Teisėjų kolegijos vertinimu, tokiu būdu pirmosios instancijos teismas pasisakė dėl pareiškėjos reikalavimų pagrįstumo (ginčo esmės), nors negalėjo to daryti skundo priėmimo stadijoje, todėl pareiškėjos pretenzijos atskirajame skunde šiuo aspektu yra pagrįstos.

Pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta, o pareiškėjos skundo priėmimo klausimas perduotas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2023 m. spalio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-604-968/2023

Teisminio proceso Nr. 3-62-3-01995-2023-5

Procesinio sprendimo kategorija 43.5.1.1

[Prieiga internete](#)

Dėl galimybės skusti atrankos kriterijus valstybės tarnautojams, kurių pareigybės dėl reorganizacijos yra naikinamos

Pareiškėjas kreipėsi į teismą, prašydamas panaikinti atsakovo Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos apsaugos ministerijos (toliau – Departamentas) įsakymą „Dėl atrankos kriterijų valstybės tarnautojų kvalifikacijai įvertinti patvirtinimo“ (toliau – Įsakymas); netenkinus reikalavimo panaikinti Įsakymą, buvo prašoma panaikinti Įsakymo 1.1 ir (ar) 2.1 ir (ar) 2.3 punktus.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atsisakė priimti, konstatavęs, kad Įsakymas yra norminis administracinis aktas, todėl jam nustatyta speciali apskundimo procedūra, pagal kurią skundas negali būti nagrinėjamas Vilniaus apygardos administraciniame teisme.

LVAT su tokiu pirmosios instancijos teismo vertinimu nesutiko, pažymėdamas, kad pirmosios instancijos teismas tik abstrakčiai pažymėjo, jog Įsakymas yra orientuotas į ateitį (t. y. skirtas taikyti daug kartų) ir kad jis adresuotas neapibrėžtam asmenų ratui. Nustatyta, kad vykdant Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentų reorganizavimą, Departamento direktoriaus pavaduotoja, atliekanti Departamento direktoriaus funkcijas, patvirtino atrankos kriterijus, taikomus vertinant Departamento valstybės tarnautojų kvalifikaciją, kaip geriausiai atspindinčią darbuotojo tinkamumą užimti Departamento valdybų viršininkų ir valdybų skyrių vedėjų pareigas (Įsakymo 1 p.); nustatė reikalavimus (kriterijus) valdybų viršininkų pareigoms užimti (Įsakymo 1.1 p.); nustatė, kad atranka būsima valdybos viršininko pareigybei užimti vykdoma tarp restruktūrizuojamų padalinių – valdybų viršininkų (Įsakymo 2.1 p.); nustatė, kad, pasibaigus šio įsakymo 2.1 ir 2.2 punktuose įvardytoms atrankoms, valstybės tarnautojams, kurių pareigybės bus naikinamos, ne rečiau kaip kartą per 3 savaites siūlomos visos laisvos Departamento karjeros valstybės tarnautojų pareigybės.

LVAT pažymėjo, kad iš ketinamo apskusti Įsakymo matyti, jog tai – vienkartinis teisės taikymo aktas, priimtas Departamento vadovui vykdant aplinkos ministro 2018 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. D1-277 patvirtintuose Departamento nuostatuose įtvirtintą kompetenciją – organizuoti Departamento darbą, kuriame nustatyti kriterijai, kuriais turi būti vadovaujamas vertinant valstybės tarnautojų kvalifikaciją ir vykdant atrankos procedūrą tarp valstybės tarnautojų (šiuo atveju aktualiai valdybos viršininko pareigybę). Įsakymas, be kita ko, adresuotas individualiais požymiais pasižyminčiai subjektų grupei – konkretiems Departamento valstybės tarnautojams, kurių pareigybės naikinamos, šiuo administraciniu aktu nustatyta vienkartinio pobūdžio procedūra, kuria siekiama įvykdyti atranką į konkrečią Departamento naujai įsteigtą pareigybę. Įvertinus Įsakymo turinį, nėra pagrindo teigti, kad jame yra nustatytos teisės normos – universalios elgesio taisyklės, adresuotos tam tikrų visuomeninių santykių dalyviams.

LVAT taip pat atkreipė dėmesį, kad tuo atveju, jei pirmosios instancijos teismui kilo abejonių dėl tinkamos skundo reikalavimų formuluotės, pirmosios instancijos teismas turėjo pasinaudoti ABTĮ 33 straipsnio 1 dalyje įtvirtintu skundo trūkumų šalinimo institutu ir nustatyti terminą skundo trūkumams pašalinti, o ne atsisakyti priimti skundą.

Pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta, o pareiškėjo skundo priėmimo klausimas perduotas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2023 m. spalio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-605-520/2023

Teismo proceso Nr. 3-61-3-08144-2023-7

Procesinio sprendimo kategorija 43.5.1.1

[Prieiga internete](#)

43.5.9. Kai skundas paduotas praleidus nustatytą skundo padavimo terminą ir šis terminas neatnaujinamas

Dėl termino skundui paduoti skaičiavimo pradžios, kai skundžiamas sprendimas dėl pilietybės netekimo

Pareiškėjai kreipėsi į teismą, prašydami panaikinti vidaus reikalų ministro įsakymo „Dėl Lietuvos Respublikos pilietybės netekimo įgijus kitos valstybės pilietybę“ (toliau – Įsakymas) dalį, priimtą jų atžvilgiu.

Pirmosios instancijos teismas atsisakė priimti skundą, konstatuodamas, jog Įsakymas pareiškėjams buvo išsiųstas ir kreipdamiesi į teismą dėl jo panaikinimo pareiškėjai praleido terminą skundui paduoti, o šio termino praleidimo priežastys yra subjektyvios ir nepripažintinos svarbiomis. Vienas iš pareiškėjų, nesutikdamas su teismo nutartimi, padavė atskirąjį skundą.

LVAT teisėjų kolegija, įvertinusi bylos faktines ir teises aplinkybes bei atsižvelgdama į tarp šalių susiklosčiusio ginčo pobūdį, t. y. priimto ginčijamo akto sukeliamas tiesiogines pasekmes pareiškėjo, kaip Lietuvos Respublikos piliečio, teisiniam statusui, darė išvadą, jog pareiškėjui ginčijamas Įsakymas turėjo būti įteiktas. Į bylą pateikta Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Migracijos departamentas) medžiaga, susijusi su siuntos pareiškėjui neatsiėmimu ar Įsakymo siuntimu į Lietuvos Respublikos ambasadą Rusijos Federacijoje, nepatvirtina, jog ginčijamas Įsakymas pareiškėjui buvo įteiktas, nes, kaip patvirtina pateikti oficialūs (*duomenys neskelbtini*) migracijos institucijos dokumentai, pareiškėjas aptariamų įvykių metu buvo registruotas ir gyveno (*duomenys neskelbtini*), o ne Lietuvoje ar Rusijos Federacijoje.

Dėl to, įvertinus šią aplinkybę byloje susiklosčiusio ginčo, kylančio iš konstitucinio pilietybės instituto teisinių santykių, kontekste ir atsižvelgus į tai, jog byloje ginčijamas aktas dėl pilietybės netekimo laikytinas teisės aktu, turinčiu esminę reikšmę pareiškėjo teisiniam statusui Lietuvos Respublikos atžvilgiu, padaryta išvada, kad kompetentingos institucijos (Migracijos departamentas) turėjo skirti tinkamą dėmesį suinteresuoto asmens (pareiškėjo) informavimui, t. y. kad Įsakymas dėl pilietybės netekimo būtų asmeniui įteiktas. Pagal bylos duomenis šiuo atveju tai padaryta nebuvo.

Apibendrinama tai, kas išdėstyta, teisėjų kolegija padarė išvadą, jog pirmosios instancijos teismas, nenustatęs Įsakymo įteikimo pareiškėjui dienos, nepagrįstai sprendė, kad pareiškėjas dėl Įsakymo dalies panaikinimo kreipėsi į teismą praleidęs terminą skundui paduoti.

Pareiškėjo atskirasis skundas tenkintas, pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta ir pareiškėjo skundo priėmimo klausimas perduotas šiam teismui nagrinėti iš naujo.

2023 m. spalio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-541-525/2023

Teismo proceso Nr. 3-61-3-07364-2023-0

Procesinio sprendimo kategorija 43.5.9

[Prieiga internete](#)